

Tektonofácies-különbségek a Bükk hegység keleti részén

Németh Norbert
(ME Földtan-Teleptani Tsz.)

A Bükk hegység paleo- és mezozóos kőzeteiben, mint az korábbi vizsgálatokból ismeretes, több fázisban végbement szerkezetalakulás bélyegeit (pl. BALOGH 1964; CSONTOS 1999), valamint az epizónáig terjedő fokú metamorfózis nyomait sikerült kimutatni (pl. ÁRKAI 1973; DUNKL *et al.* 1994). Minden jel szerint a metamorfózis a legrégebbi észlelhető deformációs fázissal egyidejűleg, azonos fizikai feltételek közepette ment végbe. Sem a deformáció, sem a metamorfózis nem egyforma mértékben érinti azonban a különböző földrajzi helyeken található kőzetek anyagát.

Megfigyeléseimet a Bükk keleti részén, feltárás-léptékben végeztem néhány száz feltáráson. A legkorábbi, duktilis deformáció elemei tektonikus stílusuk alapján jól elkülöníthetők a későbbi fázisok duktilis-rideg átmeneti vagy rideg stílusjegyeket hordozó elemeitől. Ezen korai fázisú deformációs elemekben is további stíluskülönbségek vannak különböző kőzettípusokban, sőt azonos típusú képződmények eltérő előfordulásai esetében is. A tektonofácies-különbségek egyértelműen arra utalnak, hogy a jelenlegi Bükk hegység kőzetei a korai deformáció és metamorfózis idejére, vagy annál korábbra vonatkozó megállapítások szempontjából még nem tekinthetők egy egységnek. Az egységes tektonofáciesűnek ítéltető részek olyan határok mentén érintkeznek egymással, ahol egy későbbi deformációs fázisban (vagy fázisokban) jelentős (km-es vagy annál nagyobb) mértékű elmozdulás mehetett végbe. A legjelentősebb ilyen határok a Nagy-fennsík északi peremén, valamint folytatólagosan az ún. Bükkszentkereszti-törés (CSONTOS 1999) mentén húzódnak, és ezektől délre magasabb nyomás-hőmérséklet viszonyokra utaló jelenségeket lehet észlelni, mint az északi oldalon.

Hivatkozások

- ÁRKAI P. 1973: Pumpellyite-prehnite-quartz facies Alpine metamorphism in the Middle Triassic volcanogenic-sedimentary sequences of the Bükk Mountains, NE Hungary. *Acta Geologica* **17/1-3**, pp. 67-83.
- BALOGH K. 1964: A Bükkszentkereszti-hegység földtani képződményei, MÁFI évkönyv XLVIII. kötet 2. füzet
- CSONTOS L. 1999: A Bükk hegység szerkezetének főbb vonásai. *Földtani Közlöny* **129/4**, pp. 611-651.
- DUNKL I. – ÁRKAI P. – BALOGH KAD. – CSONTOS L. – NAGY G. 1994: A hőtörténet

modellezése fission track adatok felhasználásával – a Bükk hegység
kiemelkedéstörténete. *Földtani Közlöny* **124/1**, pp. 1-24.